

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૧૧૬૭/૨૦૧૭

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી દિવ્યેશ એ. જોશી

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

દેવદાસ દોસાભાઈ રાવિયા

વિરુદ્ધ

ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(રો) નં. ૧ તરફે શ્રી સિરાજ આર. ગોરી (૨૨૮૮)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે એ.જી.પી. શ્રી જય ત્રિવેદી

સામાવાળા(ઓ) નં. ૨,૩.૧,૩.૨,૩.૩,૩.૪,૩.૫,૩.૬,૩.૭,૩.૮ તરફે

નોટિસની બજવણી થયેલ છે

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી દિવ્યેશ એ. જોશી

તારીખ : ૧૪/૦૭/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

૧) ભારતના બંધારણના અનુચ્છેદ ૨૨૬ હેઠળ હાલની અરજી દાખલ કરીને, અહીંના અરજદારે નીચે મુજબની દાદ માગી છે:

“(એ) આ અરજી દાખલ કરી મંજૂર કરવા મહેરબાની કરશો,

(બી) મેન્ડમસની રિટ અને/અથવા મેન્ડમસના સ્વરૂપની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને સામાવાળા સત્તાવાળાઓ દ્વારા તારીખ ૩૦.૦૭.૨૦૧૩ અને ૧૯.૦૮.૨૦૧૬ ના રોજ અનુક્રમે સામાવાળા નં. ૨ અને ૧ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા વાદગ્રસ્ત હુકમોને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા મહેરબાની કરશો;

(સી) મેન્ડમસની રિટ અને/અથવા મેન્ડમસના સ્વરૂપની રિટ અથવા અન્ય કોઈ યોગ્ય રિટ, હુકમ અથવા નિર્દેશ જારી કરીને તારીખ ૩૦.૦૭.૨૦૧૩ અને ૧૯.૦૮.૨૦૧૬ ના રોજ સામાવાળા સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા વાદગ્રસ્ત હુકમોના અમલ, બજવણી અને કાર્યવાહી સ્થગિત રાખવા મહેરબાની કરશો;

(ડી) હાલની અરજી દાખલ કરવા અને તેના આખરી નિકાલ પેઝિંગ રહેવા દરમિયાન, પ્રશ્નવાળી જમીન અંગે યથાસ્થિતિ જાળવી રાખવાનો

સામાવાળાઓને નિર્દેશ આપવા મહેરબાની કરશો;

(ઈ) યોગ્ય અને વ્યાજબી જણાય તેવા અન્ય અને વધુ હુકમો પસાર કરવા મહેરબાની કરશો.”

૨) અરજદારના કેસને ટૂંકમાં નીચે મુજબ સારાંશ આપી શકાય:

૨.૧) અરજદારનો ચોક્કસ કેસ છે કે ભારતની આઝાદી સમયે, સરકાર દ્વારા દરેક ખાતેદારની ખેતીની જમીનોની સર્વે સેટલમેન્ટ કાર્યવાહી હાથ ધરવામાં આવી હતી અને તે સંબંધિત સમયે, કચ્છ જિલ્લાના મુંદ્રા તાલુકાના ઝરાપરા ગામે આવેલ સર્વે નં. ૮૬ વાળી જમીન અંગે મહેસૂલી રેકર્ડમાં જમીનની જાતે ખેતી કરતા ખેડૂત તરીકે એક માંડણ સામતનું નામ નોંધાયું હતું. સદર માંડણ સામતનું દુઃખદ અવસાન થયા પછી, તેમના કાયદેસરના વારસદારોના નામો રેકર્ડ પર લાવવામાં આવ્યા હતા. અરજદારનો એવો કેસ છે કે ત્યારબાદ, કોઈ ભૂલના કારણે, મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધ નં. ૨૯૮ નોંધાઈ હતી, જેમાં એક મંદિર ટ્રસ્ટનું નામ મિલકતના માલિક તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યું હતું અને સદર માંડણ સામતને સદર મિલકતના ગણોતિયા તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા હતા. સદર હકીકતો તે વ્યક્તિના ધ્યાને આવતાં જ તેમણે મહેસૂલી રેકર્ડમાં સદર ભૂલ સુધારવાની માગણી કરતી તારીખ ૦૧.૧૨.૧૯૬૭ ના રોજ તાત્કાલિક અરજી કરી હતી. તમામ દસ્તાવેજોની ચકાસણી અને તપાસ કર્યા પછી, નિવેદનો નોંધીને અને ગ્રામજનોનું પંચક્યાસ તૈયાર કર્યા પછી, સંબંધિત સત્તાધિકારી એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે એવું જણાય છે કે સદર નોંધ

મહેસૂલી રેકર્ડમાં ભૂલથી નોંધાઈ ગઈ હતી અને તેથી, મંદિર ટ્રસ્ટનું નામ રદ કરીને અને મહેસૂલી રેકર્ડમાં ચારણ માંડણ સામતનું નામ દાખલ કરીને તેને સુધારવું જરૂરી હતું. તેના અનુસંધાનમાં, મહેસૂલી રેકર્ડમાં એક નોંધ દાખલ કરવામાં આવી હતી અને ત્યારબાદ મામલતદાર, મુંદ્રા દ્વારા તારીખ ૧૧.૦૫.૧૯૬૯ ના રોજ સદર નોંધ પ્રમાણિત કરવામાં આવી હતી. સદર નોંધ નોંધ નં. ૧૩૬૭ દ્વારા નોંધવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, માંડણ સામતનું દુઃખદ અવસાન થયા પછી, તેમના કાયદેસરના વારસદારોના નામો મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધવામાં આવ્યા હતા.

૨.૨) અહીંના અરજદારે તારીખ ૨૯.૦૬.૧૯૮૪ ના નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા મિલકતના મૂળ ખાતેદાર સાથે વ્યવહાર કર્યો હતો અને સદર નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજના આધારે તેઓ સદર મિલકતના સંપૂર્ણ માલિક, ભોગવટોદાર અને કબજેદાર બન્યા હતા. મહેસૂલી રેકર્ડમાં તેમનું નામ દાખલ કરવા માટે મહેસૂલી સત્તાધિકારી સમક્ષ અરજી પણ કરવામાં આવી હતી. જોકે, તે સંબંધિત સમયે, નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજના અમલમાંથી ઉદ્ભવતા સ્ટેમ્પ ડ્યુટીના પ્રશ્ન સંબંધિત વિવાદોના કારણે, મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધ થઈ શકી ન હતી. સદર વિવાદનો ઉકેલ આવ્યા પછી, તલાટી-કમ-મંત્રી, ઝરાપરા દ્વારા તારીખ ૧૪.૦૮.૧૯૯૮ ના રોજ મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધ નં. ૪૦૮૪ નોંધવામાં આવી હતી અને સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા ત્યારબાદ તેને પ્રમાણિત કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, હાલના અરજદારના પુત્ર સદર મિલકત પર વ્યવસાય શરૂ કરવા માગતા હતા અને

તેથી, સદર જમીનને ખેતીમાંથી બિનખેતીના ઉપયોગમાં રૂપાંતરિત કરવા માટે બોમ્બે લેન્ડ રેવેન્યુ કોડની કલમ ૬૫ હેઠળ અરજી કરી હતી. જોકે, સદર અરજી ધ્યાને લેવામાં આવી ન હતી અને ત્યારબાદ જિલ્લા કલેક્ટર, કર્ણ નોંધ નં. ૧૩૬૭, ૧૭૦૫ અને ૪૦૮૪ દ્વારા મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધાયેલી નોંધો રદ કરવાની માગણી કરતી તારીખ ૦૯.૦૪.૨૦૧૩ ની કારણદર્શક નોટિસ જારી કરી હતી. અરજદારે સદર કારણદર્શક નોટિસનો વિગતવાર જવાબ દાખલ કર્યો હતો. આખરે, દિવસના અંતે, મહેસૂલી સત્તાધિકારીએ ઉપરોક્ત નોંધો રદ કરી દીધી હતી. સદર નિર્ણયથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, અરજદારે ખાસ સચિવ, મહેસૂલ વિભાગ સમક્ષ રિવિઝન અરજી દાખલ કરી હતી. જોકે, સદર રિવિઝન અરજી ફગાવી દેવામાં આવી હતી. તેથી, સદર હુકમોને પડકારતી હાલની અરજી દાખલ કરવામાં આવી છે.

૩) અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી સિરાજ ગોરી અને સામાવાળા નં. ૧ - રાજ્ય તરફે વિદ્વાન એજુપી શ્રી જય ત્રિવેદીને સાંભળ્યા.

૪) અરજદાર વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી સિરાજ ગોરીએ રજૂઆત કરી હતી કે બંને મહેસૂલી સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમો અન્યાયી, ગેરકાયદેસર, મનસ્વી, વિકૃત અને કાયદાના સ્થાપિત સિદ્ધાંતોથી વિપરીત છે અને તેથી હાલની અરજી મંજૂર કરીને સદર હુકમો કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા જરૂરી છે. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે એ હકીકતની

સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે ભૂતપૂર્વ માલિક ચારણ માંડણ સામતનું નામ વર્ષ ૧૯૫૪-૫૫ માં મહેસૂલી રેકર્ડમાં ઉપલબ્ધ હતું, અને કોઈક રીતે સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાધિકારી દ્વારા ભૂલ થઈ હતી, જેના પરિણામે મંદિર ટ્રસ્ટનું નામ મહેસૂલી રેકર્ડમાં પ્રતિબિંબિત થયું હતું. પૂર્વ માલિક એટલે કે ચારણ માંડણ સામતના ધ્યાને સદર હકીકતો આવતાં જ તેમણે મહેસૂલી રેકર્ડમાં જરૂરી સુધારો કરવાની માગણી કરતી તારીખ ૦૧.૧૨.૧૯૬૭ ના રોજ અરજી કરી હતી. ગામના જમીન રેકર્ડ સંબંધિત તમામ કાગળો અને દસ્તાવેજોની ચકાસણી અને તપાસ કર્યા પછી, સંબંધિત સત્તાધિકારીએ કેટલાક ગ્રામજનોના નિવેદનો નોંધ્યા અને પંચક્યાસ પણ તૈયાર કર્યો અને આખરે એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે એવું જણાય છે કે સદર નોંધ મહેસૂલી રેકર્ડમાં ભૂલથી નોંધાઈ ગઈ હતી. તેથી, મહેસૂલી રેકર્ડમાં જરૂરી સુધારો કરીને સદર ભૂલ સુધારવી જરૂરી હતી, જેના અનુસંધાનમાં નોંધ નં. ૧૩૬૭ નોંધવામાં આવી હતી. સદર નોંધ તારીખ ૧૧.૦૫.૧૯૬૭ ના રોજ નોંધ નં. ૧૩૬૭ દ્વારા મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધવામાં આવી હતી અને તે જ દિવસે મામલતદાર દ્વારા ત્યારબાદ પ્રમાણિત કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે મહેસૂલી સત્તાવાળાઓએ સદર નોંધને કોઈપણ ઉચ્ચ સત્તાધિકારી સમક્ષ ક્યારેય પડકારી નથી અને તેથી તે આખરે આખરી બની ગઈ હતી. ત્યારબાદ, માંડણ સામતનું દુઃખદ અવસાન થયા પછી, તેમના કાયદેસરના વારસદારોના નામો મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધવામાં આવ્યા હતા.

૪.૧) અહીંના અરજદારે વેચાણ અવેજની રકમ ચૂકવ્યા પછી તારીખ

૨૯.૦૬.૧૯૮૪ ના નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા મૂળ માલિક અને ભોગવટોદાર પાસેથી સદર મિલકત ખરીદી હતી. ત્યારબાદ, તેમણે મહેસૂલી રેકર્ડમાં તેમનું નામ દાખલ કરવા માટે અરજી કરી હતી. જોકે, તે સંબંધિત સમયે વેચાણ દસ્તાવેજ પર ચોંટાડવામાં આવેલી સ્ટેમ્પ ડ્યુટી સંબંધિત મહેસૂલી સત્તાવાળાઓ અને અરજદાર વચ્ચે વિવાદો ઊભા થયા હતા. સદર વિવાદનો વર્ષ ૧૯૯૮ માં ઉકેલ આવ્યો હતો અને ત્યારબાદ તારીખ ૧૪.૦૮.૧૯૯૮ ના રોજ નોંધ નં. ૪૦૮૪ નોંધવામાં આવી હતી. નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજના અમલની તારીખથી, અરજદાર સદર મિલકતના કબજા, ભોગવટા અને માલિકીમાં રહ્યા છે. ત્યારબાદ, અરજદારના પુત્ર સદર મિલકત પર વ્યાપારિક પ્રવૃત્તિઓ હાથ ધરવા માગતા હતા અને તેથી, બોમ્બે લેન્ડ રેવેન્યુ કોડની કલમ ૬૫ હેઠળ અરજી કરી હતી. સંબંધિત સત્તાધિકારી દ્વારા સદર અરજી ધ્યાને લેવામાં આવી ન હતી. જોકે, સદર અરજી ફગાવી દેતી વખતે, સંબંધિત સત્તાધિકારીએ તારીખ ૦૯.૦૪.૨૦૧૦ ના સરકારી પરિપત્ર પર ભારે આધાર રાખ્યો હતો અને ઠરાવ્યું હતું કે મિલકત મૂળરૂપે એક મંદિર ટ્રસ્ટની હતી અને તેથી, સદર પરિપત્રમાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો મુજબ, સક્ષમ મહેસૂલી સત્તાધિકારી પાસેથી પૂર્વ પરવાનગી મેળવ્યા વિના મિલકત વેચી શકાતી ન હતી.

૪.૨) વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે તે સમયે મિલકતના ટાઈટલ સંબંધિત વિવાદ ઊભો થયો હોય તેવું જણાય છે અને પરિણામે, મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધાયેલી નોંધો રદ કરવા માટે અરજદારને કારણદર્શક નોટિસ જારી

કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન વકીલ શ્રી ગોરીએ રજૂઆત કરી હતી કે મહેસૂલી સત્તાધિકારી દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ વિશે અરજદારને જાણ થતાં જ તેમણે ટ્રસ્ટની નોંધણી સંબંધિત માહિતી માગતી માહિતી અધિકાર અધિનિયમ હેઠળ ચેરિટી કમિશનરની કચેરી સમક્ષ તાત્કાલિક અરજી રજૂ કરી હતી. અરજદારને માગવામાં આવેલી માહિતી મળી હતી અને સદર દસ્તાવેજોની નકલો સંબંધિત સત્તાધિકારી સમક્ષ મૂકવામાં આવી હતી. જોકે, તે દસ્તાવેજો યોગ્ય રીતે ધ્યાને લેવામાં આવ્યા ન હતા અને ચેરિટી કમિશનરની કચેરીમાંથી મેળવેલા અહેવાલ પર માત્ર સરસરી નજર નાખવામાં આવી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે તે દસ્તાવેજોના માત્ર વાંચન પરથી, કોઈપણ વ્યક્તિ સરળતાથી એવા નિષ્કર્ષ પર આવી શકે છે કે પ્રશ્નવાળી મિલકત ચેરિટી કમિશનરની કચેરીમાં ક્યારેય નોંધાયેલી ન હતી. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે સંબંધિત સત્તાધિકારી એ વાસ્તવિક પાસાંને ધ્યાને લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે કે મૂળ ખાતેદારનું નામ તારીખ ૦૧.૧૨.૧૯૬૭ ના રોજ મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધાયું હતું અને સદર નોંધ પહેલેથી જ આખરી બની ગઈ હતી. મંદિર ટ્રસ્ટ કે કોઈપણ ત્રીજા પક્ષકારે મહેસૂલી રેકર્ડમાં સદર નોંધ કરવા સામે ક્યારેય કોઈ વાંધો ઉઠાવ્યો ન હતો.

૪.૩) તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે નોંધપાત્ર સમય વીતી ગયા પછી, તારીખ ૦૮.૦૪.૨૦૧૩ ના રોજ જિલ્લા કલેક્ટરના કહેવાથી કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી. આમ, ૪૬ વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયા પછી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી હતી. વિદ્વાન વકીલે માનનીય સર્વોચ્ચ

અદાલત તેમજ આ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા વિવિધ નિર્ણયો પર ભારે આધાર રાખ્યો છે જેમાં સતત એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે જોકે સુઓ મોટો કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે કાયદા હેઠળ કોઈ ચોક્કસ મર્યાદા સમયગાળો નિર્ધારિત નથી, આવી સત્તાઓ વાજબી સમયગાળાની અંદર વાપરવી જરૂરી છે. અહીં, વર્તમાન કેસમાં, આશરે ૪૬ વર્ષના અતિશય વિલંબ પછી કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી છે અને તેથી, માત્ર તે ગ્રાઉન્ડ પર વાદગ્રસ્ત હુકમો કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે.

૪.૪) તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે સંબંધિત સત્તાધિકારી સમક્ષ વિવિધ પ્રશ્નો ખાસ દર્શાવવામાં આવ્યા હતા અને સુસંગત દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા હતા. જોકે, તેને ધ્યાને લીધા વિના, એસએસઆરડીએ માત્ર કલેક્ટર દ્વારા દર્શાવવામાં આવેલા તારણો અને કારણોનું પુનરાવર્તન કર્યું અને રિવિઝન અરજી ફગાવી દીધી. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે એ પણ સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત તેમજ આ કોર્ટે વારંવાર ઠરાવ્યું છે કે આરટીએસ કાર્યવાહીનો નિર્ણય કરતી વખતે, જો સંબંધિત સત્તાધિકારીનો એવો અભિપ્રાય હોય કે કોઈ વૈધાનિક જોગવાઈના ઉદ્વેગનમાં નોંધ કરવામાં આવી છે અથવા કોઈ કાયદાનો ભંગ થયો છે, તો સંબંધિત કાયદા હેઠળ અલગ કાર્યવાહી શરૂ કરવી જરૂરી છે. જોકે, સમાન હકીકતો અને પુરાવાઓના આધારે આરટીએસ કાર્યવાહીમાં આવા પ્રશ્નોનો નિર્ણય કરી શકાય નહીં. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આરટીએસ કાર્યવાહીમાં નોંધો રદ કરતી વખતે, કલેક્ટરે તારીખ ૦૯.૦૪.૨૦૧૦ ના સરકારી પરિપત્રના કથિત

ભંગ અંગે તારણો નોંધ્યા હતા અને ઠરાવ્યું હતું કે સક્ષમ સત્તાધિકારીની પૂર્વ પરવાનગી વિના ટ્રસ્ટની મિલકત વેચી શકાતી નથી. તેથી, હુકમના માત્ર વાંચન પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે સંબંધિત સત્તાધિકારીએ આરટીએસ હકુમતનો ઉપયોગ કરતી વખતે સત્તાઓનો વિપરીત ઉપયોગ કર્યો છે.

૪.૫) તેમણે તેથી રજૂઆત કરી હતી કે ૧૯૯૧ (૧) જી.એલ.આર. ૧૧૩ માં રિપોર્ટ થયેલા એવરગ્રીન એપાર્ટમેન્ટ કો-ઓપરેટિવ હાઉસિંગ સોસાયટી લિમિટેડ વિ. સ્પેશિયલ સેક્રેટરી, રેવેન્યુ ડિપાર્ટમેન્ટ, ગુજરાત સ્ટેટ ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત સિદ્ધાંતો વર્તમાન કેસની હકીકતોને સંપૂર્ણપણે લાગુ પડે છે અને તેથી વાદગ્રસ્ત હુકમો કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરીને અરજી મંજૂર કરવી જોઈએ. વિદ્વાન વકીલે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધાયેલી નોંધો રદ કરતી વખતે, કલેક્ટરે તારીખ ૦૯.૦૪.૨૦૧૦ ના સરકારી પરિપત્ર પર ભારે આધાર રાખ્યો છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે સદર પરિપત્રની વિગતો પર સરસરી નજર નાખતાં એ સ્પષ્ટપણે બહાર આવશે કે તે કચ્છ જિલ્લાની પ્રાદેશિક સીમામાં લાગુ પડતો નથી. આવી સ્પષ્ટ સ્થિતિ હોવા છતાં, સંબંધિત સત્તાધિકારીએ સદર પરિપત્ર પર ભારે આધાર રાખ્યો અને વાદગ્રસ્ત હુકમ પસાર કર્યો. તેથી તે ગણતરી પર પણ વાદગ્રસ્ત હુકમ કાયદાની દ્રષ્ટિએ ખામીયુક્ત છે અને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે. રેકર્ડ પર ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજો અને સામગ્રીની સંચિત અસરને ધ્યાનમાં લેતાં, એ હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે વાદગ્રસ્ત હુકમો પસાર કરતી વખતે, સંબંધિત સત્તાવાળાઓ કાયદાના સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતને

ધ્યાને લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા અને આ ક્ષેત્રને નિયંત્રિત કરતા સ્થાપિત સિદ્ધાંતોથી વિપરીત નિર્ણય આપ્યો. તેથી, હાલની અરજી મંજૂર કરીને વાદગ્રસ્ત હુકમો કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવા જરૂરી છે.

પ) સામાવાળા નં. ૧ - રાજ્ય તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન એજીપી શ્રી જય ત્રિવેદીએ જણાવ્યું હતું કે કલેક્ટર દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમને રિવિઝન કાર્યવાહીમાં એસએસઆરડી દ્વારા બહાલી આપવામાં આવી છે અને સહવર્તી તારણો પર આધારિત બંને અર્ધ-ન્યાયિક સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમોને હાલની અરજી દ્વારા પડકારવામાં આવ્યા છે. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે આ કોર્ટ હકીકતના સહવર્તી તારણો પર આધારિત અર્ધ-ન્યાયિક કાર્યવાહીમાં મહેસૂલી સત્તાવાળાઓ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણયોમાં દખલ કરવામાં સામાન્ય રીતે ઘણી ધીમી છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે એ સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે અહીંના અરજદારે ભૂતપૂર્વ માલિક પાસેથી નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજ દ્વારા પ્રશ્નવાળી મિલકત ખરીદી હતી, અને તે મુજબની નોંધ તારીખ ૧૪.૦૮.૧૯૯૮ ની નોંધ નં. ૪૦૮૪ દ્વારા મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધવામાં આવી હતી. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે વાસ્તવમાં વર્ષ ૧૯૫૫ પછી, મહેસૂલી રેકર્ડમાં મંદિર ટ્રસ્ટનું નામ ઉપલબ્ધ હતું અને મિલકતના ભૂતપૂર્વ માલિકને સદર મિલકતના ગણોતિયા તરીકે દર્શાવવામાં આવ્યા હતા. ત્યારબાદ, સંબંધિત વ્યક્તિ દ્વારા રજૂ કરાયેલી અરજીના આધારે સદર નોંધ સુધારવામાં આવી હતી. વિદ્વાન એજીપીએ નિખાલસપણે રજૂઆત કરી હતી કે તારીખ ૧૧.૦૫.૧૯૬૯ ની નોંધ નં. ૧૩૬૭ દ્વારા

મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધાયેલી નોંધને કોઈપણ ઉચ્ચ સત્તાધિકારી સમક્ષ ક્યારેય પડકારવામાં આવી ન હતી અને તેથી તે આખરી બની ગઈ હતી. જોકે, એવું જણાય છે કે સદર સુધારો કરતી વખતે, સંબંધિત સત્તાધિકારીએ યોગ્ય ચકાસણી હાથ ધરી ન હતી અને પ્રક્રિયાનું સાચા અર્થમાં અને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં પાલન કર્યું ન હતું. સદર હકીકતો કલેક્ટરના ધ્યાને આવતાં જ કારણદર્શક નોટિસ જારી કરવામાં આવી હતી.

૫.૧) તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે એ હકીકતની સ્વીકૃત સ્થિતિ છે કે વર્ષ ૨૦૧૨ માં જમીનને ખેતીમાંથી બિનખેતીના ઉપયોગમાં રૂપાંતરિત કરવાની માગણી કરતી બોમ્બે લેન્ડ રેવેન્યુ કોડની કલમ ૬૫ હેઠળ અરજી કરવામાં આવી હતી. સદર અરજીના સંબંધમાં સુસંગત દસ્તાવેજોની ચકાસણી અને તપાસ સમયે, ઉપરોક્ત હકીકતો સંબંધિત સત્તાધિકારીના ધ્યાને આવી હતી. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે મહેસૂલી રેકર્ડમાં જે નોંધ કરવામાં આવી હતી તે હકીકતોની ગેરસમજ અને ખોટા આધાર પર આધારિત હતી. તેથી, જ્યારે નોંધ કરવાનો આધાર જ ભૂલભરેલો હોય, ત્યારે મહેસૂલી સત્તાધિકારી દ્વારા થયેલી ભૂલ હંમેશા સુધારી શકાય છે. આવી સત્તાઓ વાપરવા માટે કાયદા હેઠળ કોઈ મર્યાદા નિર્ધારિત નથી અને તેથી કલેક્ટર કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં તેમની હકુમતની અંદર સંપૂર્ણપણે યોગ્ય હતા.

૫.૩) વિદ્વાન એજીપીએ રજૂઆત કરી હતી કે રેકર્ડ પર ઉપલબ્ધ તમામ દસ્તાવેજો અને સામગ્રીની ચકાસણી અને તપાસ કર્યા પછી, જિલ્લા કલેક્ટર

એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા હતા કે પ્રશ્નવાળી મિલકત મૂળરૂપે મંદિર ટ્રસ્ટની હતી અને ભૂતપૂર્વ માલિક સદર મિલકતના માત્ર ગણોતિયા હતા. તેમણે રજૂઆત કરી હતી કે ભૂલથી વર્ષ ૧૯૬૭ માં નોંધ સુધારવામાં આવી હતી અને તેથી સદર ભૂલ સુધારવી જરૂરી હતી. તેથી, મહેસૂલી સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમો વાજબી, યોગ્ય, વ્યાજબી અને કાયદાના સુસ્થાપિત સિદ્ધાંતો સાથે સુસંગત છે. તેમણે વધુમાં રજૂઆત કરી હતી કે આ કોર્ટ તેની રિટ હકુમતનો ઉપયોગ કરતી વખતે મહેસૂલી સત્તાવાળાઓ દ્વારા નોંધાયેલા આવા સહવર્તી તારણોમાં દખલ કરવામાં સામાન્ય રીતે ઘણી ધીમી છે. તેથી હાલની અરજી ફગાવી દેવાને પાત્ર છે.

૬) સંબંધિત પક્ષકારો તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને સાંભળ્યા અને રેકર્ડ તથા કાર્યવાહીનું અવલોકન કર્યું. હાલની અરજીમાં સંકળાયેલા મુદ્દામાં પ્રવેશતાં પહેલાં, ઘટનાઓના સુસંગત ક્રમ અને રેકર્ડ પરથી ઉદ્ભવતા વાસ્તવિક પાસાંઓનો સંદર્ભ લેવો યોગ્ય રહેશે.

૬.૧) અરજદારનો ચોક્કસ કેસ છે કે કચ્છ જિલ્લાના મુંદ્રા તાલુકાના ઝરાપરા ગામે આવેલ સર્વે નં. ૮૬ વાળી જમીન મૂળરૂપે એક માંડણ સામતની હતી અને આઝાદીની તારીખથી તેમનું નામ સદર મિલકતના માલિક, ભોગવટોદાર અને કબજેદાર તરીકે મહેસૂલી રેકર્ડમાં પ્રતિબિંબિત થતું હતું. રેકર્ડ પર મૂકવામાં આવેલા દસ્તાવેજો સ્પષ્ટપણે દર્શાવે છે કે વર્ષ ૧૯૫૪-૫૫ થી આગળ, માંડણ સામતનું નામ મહેસૂલી રેકર્ડમાં સતત પ્રતિબિંબિત થતું

હતું. ત્યારબાદ, મહેસૂલી રેકર્ડમાં ફેરફાર નોંધ નં. ૨૯૮ નોંધવામાં આવી હતી જેમાં જણાવવામાં આવ્યું હતું કે મિલકત “માતાનો મઢ” ના મંદિર ટ્રસ્ટની હતી અને માંડણ સામત ગણોતિયા તરીકે તેનો ભોગવટો ધરાવતા હતા. સદર નોંધ લાંબા સમય સુધી મહેસૂલી રેકર્ડમાં ચાલુ રહી હતી. વર્ષ ૧૯૬૭ માં, સદર હકીકત માંડણ સામતના ધ્યાને આવી અને તેથી તેમણે સક્ષમ સત્તાધિકારી સમક્ષ રજૂઆત કરી કે મહેસૂલી રેકર્ડમાં ભૂલ થઈ છે. આઝાદી પછીથી મિલકતના માલિક, ભોગવટોદાર અને કબજેદાર હોવા છતાં, મંદિર ટ્રસ્ટને માલિક તરીકે અને પોતાને ગણોતિયા તરીકે દર્શાવતી ખોટી નોંધ કરવામાં આવી હતી.

૬.૨) માંડણ સામત દ્વારા કરવામાં આવેલા દાવાની સત્યતા ચકાસ્યા પછી અને રેકર્ડ પરની સુસંગત સામગ્રી પર વિચાર કર્યા પછી, સંબંધિત સત્તાધિકારી એવા નિષ્કર્ષ પર આવ્યા કે મહેસૂલી રેકર્ડમાં ભૂલભરેલી નોંધ નોંધાઈ ગઈ હતી અને તેમાં સુધારો કરવો જરૂરી હતો. પરિણામે, મામલતદાર, મુંબા દ્વારા તારીખ ૧૧.૦૫.૧૯૬૯ ના રોજ ફેરફાર નોંધ નં. ૩૬૭ પ્રમાણિત કરવામાં આવી હતી, જેના દ્વારા મહેસૂલી રેકર્ડમાં માંડણ સામતનું નામ પુનઃસ્થાપિત કરવામાં આવ્યું હતું. ત્યારથી, મિલકત તેમના નામે ચાલુ રહી અને તેમના અવસાન પછી, સંબંધિત નોંધો દ્વારા તેમના કાયદેસરના વારસદારોના નામો મહેસૂલી રેકર્ડમાં નોંધાયા હતા. માંડણ સામતના કાયદેસરના વારસદારો મિલકતના કબજામાં રહ્યા અને ત્યારબાદ તારીખ ૨૯.૦૬.૧૯૮૬ ના રોજ અરજદારની તરફેણમાં નોંધાયેલ વેચાણ દસ્તાવેજ

કરી આપ્યો હતો. સદર વેચાણ દસ્તાવેજના અમલના અનુસંધાનમાં, મહેસૂલી રેકર્ડમાં સંબંધિત ફેરફાર નોંધ નોંધાઈ હતી. એ બાબત નિર્વિવાદ છે કે સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા નોંધ નં. ૩૬૭ પ્રમાણિત કરવામાં આવી હતી અને તેને ક્યારેય કોઈપણ સત્તાધિકારી સમક્ષ પડકારવામાં આવી ન હતી. ઘણા દાયકાઓ પછી, અરજદારના પુત્રએ બિનખેતી પરવાનગી માટે અરજી કરી ત્યારે સત્તાવાળાઓએ એવો આધાર લીધો કે મિલકત મૂળરૂપે મંદિર ટ્રસ્ટની હતી અને સક્ષમ સત્તાધિકારીની પૂર્વ પરવાનગી વિના તેનું ખાનગી વ્યક્તિને વેચાણ થઈ શકે નહીં. સદર આધાર પર, યોગ્ય કાર્યવાહી શરૂ કરવાના નિર્દેશો જારી કરવામાં આવ્યા હતા, જેના અનુસંધાનમાં અરજદારની તરફેણમાં રહેલી ફેરફાર નોંધો રદ કરવામાં આવી હતી.

૬.૩) અરજદારનું પ્રતિનિધિત્વ કરતા વિદ્વાન વકીલે ભારપૂર્વક રજૂઆત કરી હતી કે ઉપરોક્ત બાબતોની જાણ થતાં જ સરકારી સત્તાવાળાઓ પાસેથી સંબંધિત દસ્તાવેજો મેળવવાના પ્રયાસો કરવામાં આવ્યા હતા. જોકે, તે મેળવી ન શકાતાં, મિલકતની કથિત માલિકી ધરાવતા મંદિર ટ્રસ્ટની વિગતો માગતી ચેરિટી કમિશનરની કચેરી સમક્ષ આખરે અરજી કરવામાં આવી હતી. ચેરિટી કમિશનરની કચેરી દ્વારા પૂરી પાડવામાં આવેલી માહિતી એસએસઆરડી સમક્ષ મૂકવામાં આવી હતી, જોકે સદર સામગ્રી પર કોઈ યોગ્ય વિચારણા કરવામાં આવી ન હતી. ચેરિટી કમિશનરની કચેરીમાંથી મેળવેલા દસ્તાવેજોની નકલ રેકર્ડ પર મૂકવામાં આવી છે. તેનું અવલોકન કરતાં, એ બહાર આવે છે કે સંબંધિત તાલુકાની પ્રાદેશિક સીમામાં મંદિર ટ્રસ્ટ

સંબંધિત માત્ર આઠ મિલકતો નોંધાયેલી છે. નોંધપાત્ર રીતે, સદર ટ્રસ્ટ સંબંધિત હોદ્દેદારોની યાદી કે અન્ય કોઈપણ રેકર્ડમાં માંડણ સામતનું નામ દેખાતું નથી. પ્રથમદર્શી રીતે, તેથી, એવું જણાય છે કે સત્તાવાળાઓ દ્વારા આગળ ધપાવવામાં આવેલા દાવાને અનુરૂપ કોઈ નોંધાયેલ મંદિર ટ્રસ્ટ રેકર્ડ પર અસ્તિત્વ ધરાવતું નથી. આવા ટ્રસ્ટનું અસ્તિત્વ સ્થાપિત કરતી કોઈપણ સામગ્રીની ગેરહાજરીમાં, વાદગ્રસ્ત કાર્યવાહી દ્વારા દાવો કરવામાં આવેલો માલિકીનો હક અત્યંત શંકાસ્પદ બને છે. અન્ય એક મહત્વપૂર્ણ પાસું જેને અવગણી શકાય નહીં તે એ છે કે અરજદારના પૂર્વ માલિકે મહેસૂલી નોંધમાં સુધારો કરવાની સફળતાપૂર્વક માગણી કરી હતી, અને સંબંધિત સત્તાધિકારીએ યોગ્ય તપાસ કર્યા પછી અને ગામના રહેવાસીઓના નિવેદનો નોંધ્યા પછી, માંડણ સામતની તરફેણમાં નોંધ કરવાનો હુકમ કર્યો હતો. સદર નોંધ આખરી બની ગઈ હતી કારણ કે ન તો મંદિર ટ્રસ્ટ કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ સક્ષમ મંચ સમક્ષ તેને પડકારી હતી. દલીલ ખાતર એવું માની લેવામાં આવે કે મિલકત મૂળરૂપે મંદિર ટ્રસ્ટની હતી અને માંડણ સામત માત્ર ગણોતિયા હતા, તો એ સમજવું મુશ્કેલ છે કે કથિત ટ્રસ્ટ દ્વારા શા માટે કોઈ વાંધો ઉઠાવવામાં આવ્યો ન હતો અને ઘણા દાયકાઓ સુધી કોઈપણ સક્ષમ સત્તાધિકારી સમક્ષ કોઈ કાર્યવાહી કેમ શરૂ કરવામાં આવી ન હતી. માંડણ સામતની તરફેણમાં નોંધાયેલી નોંધ સામે કોઈપણ પડકારની સંપૂર્ણ ગેરહાજરી અરજદારના કેસને નોંધપાત્ર સમર્થન આપે છે અને લાંબા સમયથી ચાલતી મહેસૂલી નોંધોની શુદ્ધતા અંગેની પૂર્વધારણાને મજબૂત બનાવે છે.

૬.૪) જ્યાં સુધી અરજદાર વતી વિદ્વાન વકીલ દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલી દલીલોના બીજા પાસાંનો સંબંધ છે, સત્તાવાળાઓએ ફેરફાર નોંધો રદ કરતી વખતે તારીખ ૦૯.૦૪.૨૦૧૦ ના સરકારી પરિપત્ર પર ભારે આધાર રાખ્યો છે. જોકે, સદર પરિપત્રના માત્ર વાંચન પરથી એ હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે તેની ઉપયોગિતા સૌરાષ્ટ્ર પ્રદેશ પૂરતી સીમિત છે અને તે કચ્છ જિલ્લા કે ગુજરાત રાજ્યના બાકીના ભાગો સુધી વિસ્તરતી નથી. સ્વીકૃતપણે, પ્રશ્નવાળી મિલકત કચ્છ જિલ્લાની પ્રાદેશિક હકુમતની અંદર આવેલી છે. તેથી, જે આધાર પર સત્તાવાળાઓ આગળ વધ્યા તે કાયદેસર રીતે અસમર્થનીય જણાય છે. એકવાર પરિપત્ર પોતે વર્તમાન કેસની હકીકતોને લાગુ પડતો ન હોવાનું જણાય, ત્યારે સત્તાવાળાઓ દ્વારા તેના પર રાખવામાં આવેલ આધાર સંપૂર્ણપણે ગેરસમજભર્યો બની જાય છે.

૬.૫) આ કોર્ટે રેકર્ડ અને કાર્યવાહીની પણ તપાસ કરી છે. એ બહાર આવે છે કે અરજદારના પૂર્વ માલિકની તરફેણમાં નોંધાયેલી નોંધ ઘણા દાયકાઓ સુધી અમલમાં રહી અને બિનપડકારિત રહી હતી. ત્યારબાદ, આશરે ૪૩ વર્ષના અતિશય વિલંબ પછી, કલેક્ટરે સુઓ મોટો રિવિઝન સત્તાઓ વાપરવાનો પ્રયાસ કર્યો અને બાબત ફરીથી ખોલી. સત્તાધિકારી આવા અતિશય વિલંબ પછી હકુમત વાપરી શકે નહીં. માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત તેમજ આ કોર્ટના શ્રેણીબદ્ધ નિર્ણયો દ્વારા એ સુસ્થાપિત છે કે રિવિઝનલ સત્તાઓ વાજબી સમયગાળામાં વાપરવી જરૂરી છે, ખાસ કરીને જ્યારે લાંબા સમયથી ચાલતી નોંધોના બળ પર પક્ષકારોની તરફેણમાં મૂલ્યવાન

અધિકારો સ્થાપિત થયા હોય.

૬.૬) આ તબક્કે, હું (૨૦૧૩) ૨ જી.એલ.આર. ૧૭૮૮ માં રિપોર્ટ થયેલા ચંદુલાલ ગોરધનદાસ રાણોદરિયા અને અન્ય વિ. ગુજરાત રાજ્ય અને અન્ય ના કેસમાં આ કોર્ટ દ્વારા આપવામાં આવેલા નિર્ણય પર આધાર રાખવા અને સંદર્ભ લેવા માગું છું, જ્યાં આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે ખાસ અવલોકન કર્યું છે કે લાંબા વિલંબ પછી સ્થાપિત બાબતોને અસ્થિર કરી શકાય નહીં. આ કોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચ દ્વારા કરવામાં આવેલા સુસંગત અવલોકનો નીચે મુજબ વંચાય છે:

“એ નિષ્પક્ષપણે કહેવું જોઈએ કે જો કાયદો રિવિઝનલ સત્તાઓ વાપરવા માટે સમયમર્યાદા નિર્ધારિત કરતો નથી, તો તેનો અર્થ એવો નથી કે અધિનિયમની કલમ ૪૩ નો ભંગ થયો હોય તો પણ આવી સત્તાઓ કોઈપણ સમયે વાપરી શકાય છે, જે નવી શરતની જમીન સંબંધિત જોગવાઈ છે, પરંતુ તેનો વાજબી સમયગાળાની અંદર ઉપયોગ થવો જોઈએ. આવું એટલા માટે છે કારણ કે કાયદો લાંબા સમય પછી કોઈ સ્થાપિત બાબતને અસ્થિર કરવાની અપેક્ષા રાખતો નથી. સર્વોચ્ચ અદાલતના વિવિધ ચુકાદાઓ પરથી એ સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્યાં રિવિઝનની કોઈપણ સુઓ મોટો સત્તાઓ વાપરવા માટેની વૈધાનિક જોગવાઈ કોઈ મર્યાદા નિર્ધારિત કરતી નથી, ત્યાં રદબાતલ વ્યવહાર ગણાતા વ્યવહારના કિસ્સામાં પણ સત્તાઓ વાજબી સમયગાળામાં વાપરવી જ જોઈએ.”

૬.૭) તેવી જ રીતે, ૧૯૯૧ (૧) જી.એલ.આર. ૧૧૩ માં રિપોર્ટ થયેલા એવરગ્રીન એપાર્ટમેન્ટ કોઓપરેટિવ હાઉસિંગ સોસાયટી વિ. સ્પેશિયલ સેક્રેટરી, રેવેન્યુ ડિપાર્ટમેન્ટ, ગુજરાત સ્ટેટ ના કેસમાં આ કોર્ટના નિર્ણયમાં નીચે મુજબ અવલોકન કરવામાં આવ્યું છે:

“જ્યાં સુધી નિયમોના નિયમ ૧૦૮ હેઠળની કાર્યવાહીનો સંબંધ છે જેને લોકપ્રિય રીતે આરટીએસ કાર્યવાહી તરીકે ઓળખવામાં આવે છે, તે સુસ્થાપિત છે કે મહેસૂલી રેકર્ડમાં કરવામાં આવેલી નોંધોનું પ્રાથમિક રીતે નાણાકીય મૂલ્ય છે અને તે કોઈ ટાઈટલ ઊભું કરતી નથી. આવા ફેરફારો કાં તો ટાઈટલના દસ્તાવેજો અથવા વિશેષ કાયદા હેઠળ સક્ષમ સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરાયેલા હુકમોને અનુસરવાના હોય છે. સ્વતંત્ર રીતે મહેસૂલી સત્તાવાળાઓ, જેમ કે નિયમોના નિયમ ૧૦૮ માં ઉદ્દેખ કરવામાં આવ્યો છે, તેવી ધારણા પર નોંધો રદ કરવાના હુકમો પસાર કરી શકતા નથી કે નોંધમાં નોંધાયેલા વ્યવહારો ચોક્કસ કાયદાની જોગવાઈઓથી વિપરીત છે. વ્યવહાર માન્ય છે કે નહીં તેની તપાસ ચોક્કસ કાયદા હેઠળ સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા તેમાં નિર્ધારિત પ્રક્રિયાનું પાલન કરીને અને પસાર થઈ શકે તેવા કોઈપણ હુકમથી પ્રભાવિત થવાની સંભાવના ધરાવતા સંબંધિત પક્ષકારોને સુનાવણીની તક આપીને કરવાની રહેશે.”

૬.૮) ઉપરોક્ત વાસ્તવિક અને કાનૂની પાસાંઓને ધ્યાનમાં લેતાં, આ કોર્ટનો એવો સુવિચારિત અભિપ્રાય છે કે નીચેની સત્તાવાળાઓ રેકર્ડ પર

ઉપલબ્ધ દસ્તાવેજો અને સામગ્રીનું તેના સાચા અર્થમાં અને યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં મૂલ્યાંકન કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે. વાદગ્રસ્ત હુકમો એવા પરિપત્ર પર આધારિત છે જે વર્તમાન કેસને લાગુ પડતો નથી. તેઓ અરજદાર દ્વારા રજૂ કરાયેલા મહત્વપૂર્ણ દસ્તાવેજોને પણ અવગણે છે અને ઘણા વર્ષો પહેલાં આખરી બનેલી મહેસૂલી નોંધોને ખતેલ પહોંચાડવાનો પ્રયાસ કરે છે. આશરે ૪૩ વર્ષના વયસમજાવેલા વિલંબ પછી શરૂ કરાયેલી કાર્યવાહી, તેથી, કાયદામાં ટકી શકે તેવી નથી. પરિણામે, વાદગ્રસ્ત હુકમો કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવાને પાત્ર છે.

૭) ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાનમાં રાખીને અને કાયદાના સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત મુજબ, હાલની અરજી સફળ થાય છે અને તદનુસાર મંજૂર કરવામાં આવે છે. ફેરફાર નોંધ નં. ૧૩૬૭, ૧૭૦૫ અને ૪૦૮૪ રદ કરતા અનુક્રમે સામાવાળા નં. ૨ અને ૧ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૩૦.૦૭.૨૦૧૩ અને ૧૯.૦૮.૨૦૧૬ ના વાદગ્રસ્ત હુકમો આથી કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરવામાં આવે છે. પરિણામે, તારીખ ૨૯.૦૬.૧૯૮૪ ના નોંધાયેલા વેચાણ દસ્તાવેજના અનુસંધાનમાં અરજદારના અધિકારોને પ્રતિબિંબિત કરતી મહેસૂલી નોંધો પુનઃસ્થાપિત થશે અને કાર્યરત રહેશે. રૂલ સંપૂર્ણ કરવામાં આવે છે.

(દિવ્યેશ એ. જોશી, ન્યાયમૂર્તિ)

ગર્વિતા

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====